

Om de meeste kans te hebben, Liggend glaskruid (*Parietaria ramiflora* Moench) te vinden, moeten we zoeken op of aan oude muren. Zo had ik deze zomer het geluk, drie groeiplaatsen van dit even decoratieve als interessante plantje binnen twee weken tijds in het rivierengebied van Midden-Nederland te ontdekken. Het groeide nl. in de voegen van de forse, rijk gedetailleerde toren en ook in de muur van de kerk te Woudrichem; tot in de top van de hoge laatgotische bakstenen toren van de Cathrijnekerk te Asperen (hier tevens uitbundig in de lage ommuring aan de zuidzijde van de kerk); en tenslotte in een gedeelte van de oostelijke oude stadsmuur te Buren.

Het voorkomen van Liggend glaskruid langs de toren van de St. Maartenskerk te Woudrichem werd jaren geleden reeds in D.L.N. vermeld.

Wie erbij geïnteresseerd is, en in de buurt van deze uiteraard min of meer afgelegen stadjes komt, verzuime toch niet deze ongestoorde begroeiingen te gaan bekijken. Vooral in Asperen is de begroeiing indrukwekkend. P. ZONDERWIJK.

Tweejarige planten. Als we er de flora op nagaan, zijn er tweejarige planten genoeg. Bekende voorbeelden zijn o.a. Vingerhoedskruid, toortsen (behalve de Zwarte), Knikkende distel en Speerdistel, Hondstong enz.

Volgens opgave van de Flora van Nederland (Heukels—van Oostroom, 14e dr. 1956) wordt onder een tweejarige plant verstaan: een plant, die in het eerste jaar bladeren levert, in het tweede jaar bloeit, zaad geeft en afsterft. Het eerste jaar leeft de plant dus uitsluitend vegetatief, vormt meestal een bladrijk rozet, dat in het ongunstige jaargetijde bovengronds min of meer afsterft en het volgende jaar opnieuw uitloopt, dank zij reservestoffen, die in de wortel(s) zijn opgeslagen.

Het zaad, waaruit deze planten ontstaan, heeft doorgaans reeds het vorige jaar de moederplant verlaten. Immers de ontkieming van de zaden van bovengenoemde soorten vindt op een moment plaats, dat in datzelfde jaar de tweedejaarsplanten nog geen zaad hebben geproduceerd, zelfs vaak nauwelijks bloeien. De eerste vier genoemde soorten kiemen zo omstreeks eind juni—begin juli, als de bodemtemperatuur vrij hoog is geworden, en groeien dan vrij snel. Dit is vooral in sterke mate bij enkele toortsen het geval. (Zo kwam mijn buurman er bv. niet toe om in juli van dit jaar gedurende twee weken zijn tuinpad te schoffelen. Er trad toen een massale kieming op van Stalkaars, waarvan de plantjes na twee weken al 4-8

blaadjes hadden gevormd). Hondstong kiemt reeds in april.

In tegenstelling tot de zg. winterannuellen kiemen de zaden van de tweejarige planten dus vrij vroeg in het seizoen. Van enkele andere planten, die als tweejarig te boek staan, is mij in 1958 duidelijk gebleken, dat deze niet als obligaat tweejarig zijn te beschouwen, maar zich als zomerannuel kunnen gedragen.

Op een uitermate stikstofrijke plaats van kleine oppervlakte (ca. 2 are), die enkele jaren achtereen door een groot aantal eenden was betreden en uiteraard geheel kaal was gegraasd, werden de eenden in de winter 1957/58 door mijn buurman verwijderd.

Eind maart kwam er enige plantengroei op die plaats, hoofdzakelijk Straatgras, terwijl begin april een aantal andere eenjarige onkruiden ontkiemen, zoals Herderstasje, Echte kamille, Raket en even later ook Herik. Eind april—begin mei nam ik waar, dat op deze luwe plaats ook een aantal tweejarige soorten tot ontkieming waren gekomen, nl. Torenkruid, Teunisbloem, Slangekruid, Kruldistel en Look zonder look (ongetwijfeld waren de zaden uit mijn tuin afkomstig). De kiemplanten maakten een zeer voorspoedige jeugdontwikkeling door, waren op één uitzondering na omstreeks half juni het rozetstadium al gepasseerd en bloeiden eind juni—begin juli volop. Eind juli sprongen de eerste hauwen van Torenkruid al open. Tot vruchtzetting kwamen ook Teunisbloem, Slangekruid en Kruldistel. Alleen Look zonder look vormde een zéér bladrijk rozet, maar kwam niet verder. Ondanks de zeer gunstige milieuomstandigheden gedroeg deze plant zich dus wél als een echte tweejarige.

Zelfs deed ik met Teunisbloem en Stalkaars de ervaring op, dat deze planten ook wanneer later in de tijd geschikte kiemingsmogelijkheden aanwezig zijn, zij binnen één kalenderjaar hun hele levenscyclus kunnen volbrengen. Omstreeks half mei spitte ik nl. een hoekje van 2 × 2 m in mijn tuin (vochthoudende, stikstofrijke zandgrond) om, met het doel na te gaan, welke planten zich hier uit in de grond aanwezige zaden zouden gaan ontwikkelen. Al heel spoedig verschenen hier o.a. kiemplanten van beide bovengenoemde soorten. Teunisbloem kwam in augustus in bloei, Stalkaars in september. De zaadproductie was echter in dit geval lang niet zo groot als in „normale“ gevallen. Let U ook eens op het gedrag van de „tweejarigen?“ P. ZONDERWIJK.